

Tomaji Attila

Cigányfiú

Csak a holdnak hitt, senki másnak, járta az erdőt, sose fütörészett, néha kiáltott, mintha az egész tájnak, *hahó, itt vagyok*, s hallgatta, hogy verik vissza a fák, a horhosok, hogy *hahó, itt vagyok*, aranyat keresett a föld kérge alatt, beomlott titkos járatokról tudott, hol araszoltak előre, hátra azok a régi férfiak, akik, mint az agy útvesztőiben keringő gondolat, keresték a hideg aranyat, ide ásta be magát ő is, de lovakra gondolt közben, látta futásukat a hajnali ködben, ahogy kilép az egyik, majd a másik, egyre többen, a tisztásra lépnek a lassú csöndben, még beljebb ásta magát arany után lesve, ha megtalálná, innen végre elmehetne, mint az apja, egy másik tájnak a foglya, ki magyar lányt szeretett, s messziről szöktette, a Bükkből a Börzsöny hegyeibe, itt folytatta meg se kezdett életét, s fia született, ki arany után járja az erdőt, s néha kiált egy nagyot, hogy *hahó, itt vagyok*, de csak a fák s a horhosok – Akkoriban élni az erdőbe vágytam én is, hogy elkerüljön a sok fekete bánat, s magam mögött hagyjam azt a néhány kétségbeesett évet, ezért mentem a hegyekbe, egy lerohadt házba, hogy megveszem, ha jól alszik ott a lélek, nem volt se ágy, se fürdő, csak csupasz falak s bedagadt ablakok, élhetnék is itt akár, gondoltam, s szívemben boldogok lesznek a tárgyak, ezért veszélyes az olvasás, az ifjúság, ha mindig kezed ügyében a *Walden* vagy *A Sorel-ház*, ültem napokig itt, akkor jelent meg ez a fiú, aki a holdban hitt, hívtam, segítsen, mert a szar a budiban beragadt, lemászott a gödörbe, öntötte órákig a forró vizet, bottal döfködte az eldugult járatot, s mikor, ó, áttörés, a víz kínlódva átszaladt, ő állt ott, a ráömlő szar alatt, így kezdődött ez vele, ki dakotának mondta magát, s csak a holdnak hitt, megmutatta a fákat, a rétet, a falu körüli sziklákat, nem lépett a házba, csak leült küszöbére, onnan nézte, ahogy hallgatok, azt írtam akkor egy levélben, *van itt nekem egy Péntekem*, ez azóta se múló szégyenem, nem csak a hiú beszédért, szóért, a névért, de a hazug fölényért is, hiszen inkább voltam én övé, ő vigyázott rám, ha éjjelente mentem a tóra a hold porozta parton, s nézte, ahogy a sötét vízbe úszom, ő vigyázott rám, ha kocsmába léptem, hová nem követhetett, kipofozták volna, mert cigánynak született, üldögélt az ároksparton, csak kése villant, ahogy kanalat faragott, s a menekülés útjain törte a fejét, hogy zsoldos lesz vagy tengerészgyalogos, erdők felett ugrik ki a gépből, tengerekre, sivatagokba jár majd menteni, gondolta, az embereket, de csak Vácig jutott, hol két nap után már köhögött s fulladozott, ezért megtalálta a menekülés útját, vissza a Börzsönybe, ami bele nőtte magát életébe, szétáradt

tüdejében, ereiben, s csak ott kapott levegőt, hol a fák közt
szarvasok bőgtek, aztán egy keserves decemberi héten,
mikor ikreim születtek, s neki is egy lánya, egyazon
héten, ugyanabban a kórházban, szaladt a két nő között
ide-oda, mintha nem tudná, hol az ő saját otthona, végül
máshol építettem házat, még eljött kályhát rakni, s többé
nem láttam, elszórták a borszönyi fák cikkcakkja között,
nagy titkok tudója lett, beomlott járatokba folyt, elvegyült
pora a hideg arannyal, hol a fák közé betörő súrlófényben
kilép az egyik, majd a másik, egyre többen, apja tisztásra
lépő lovai a lassú csöndben, én pedig néha, ha hold ragyog,
mint ki eltévedt, mondogatom, hahó, Dzsidszula, itt vagyok.

**GÖCSEJI PATAKI
FERENC:**
INTERIER - 1940